

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLIKIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, September 20-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Helvétzia.

A' Diéta, melynek eloszlásáról nem régen irtunk, Sept. 6-dik napján ismét hozzá fogott a' maga munkájához, hogy a' Constitúciónak elfogadtatását végrehajthassa, 's hogy a' *Bétsi Congressusra* ő is követséget nevezhessen - ki.

Az egyfelől *Berna*, másfelől *Waadt* és *Argau* között folyó egyenetlenkedésekről mostanság ezek adattak ki ezen kantonoknak újságaikban: —

Az Araui újságban: Egy igen nevezetes felzendülésnek kiütését a' *Bernai* felső vidékeken magok azok az emberek akadályoztaták-meg nagyobbára, a' kik a' nép bizodalját birják. Az országlás' mostani módjával meg nem elégedő nép három pontokat kívánt *Bernától*, a' Kanton-
tól; 1-szor, hogy a' három Úrakat, kiket a' minap fogságra tétetett, botsássa-el (ezek *Schilt* nevű Tanácsos, és *Michel's Blattner* nevű Kapitányok; 2-szor, hogy már volahára egyszer mondjon-le azou fundamentom nélkül való kívánságairól, melyeket a' *Waadt* és *Argau* kantonokhoz tart; harmadszor, hogy készítsen az Országlószer a' Bernai kantonnak igazságosabb principiumokon épült Constitutziót. Azt mondják hogy mind ezek a' sürgetések olyan fogamatosok lettek volna, hogy a' Bernai Tanácsban is fontolás alá vétettek ezen tárgyak, és ez is által látta, hogy a'

nyughatatlanságnak letsendesítésére tsak az az egy eszköz lehet, hogy egy új Constitutzió intéztessék-el ezen Kantonra nézve.

A' *Bernai* újság ellenben az oda való országlószernek egy előadását hirdetvén ki, egészen más színt ad a' dológnak: —

„Az *Interlackeni* kerületben, úgy mond, nevezetesen *Unterseen*, *Ringenberg*, *Bönningen*, *Milder*, *Schwyhl*, és *Stein* nevű helységekben, felettebb nyughatatlan mozgások vétettek észre a' nép között. Azok a' személyek, a' kik az 1798-dik esztendőben a' Frantziáknak béjöveteleket és az abból következett minden szerentsétlenségeket elősegéllették, mostan is kiállottak a' sikra, 's a' népnek a' törvényes előjárók ellen e' féle hazug fogások által való fellázasztásával hogy az adózást nevelni akarják, 's több e'félék, arra is réá venni iparkodott a' sokaságot, hogy elsőbb tisztviselőiket erőszakosan támadják-meg. Még arról is szó volt, hogy a' gazdagokat prédálják-ki. *Unterseen*ben egy közép bizosságot állítottak-fel a' nyughatatlanok, a' honnét magokat a' feljebb megnevezett helységeknek közönségeikkel fraternizáltak (talán jó leszen így kitenni: egygyetértésbe helyheztették), 's a' Fő Tiszt Urtól minden engedelmesseget megtagadtak. Hanem más néhány helységek mindeu lázzasztatás mellett is megmaradtak a' magok hűsé-

gekben, és fegyvereseket küldöttek-el az *Untersachseni* kastélynak őrzésére. Az Országglószék is, minekutánna a' büntetésre méltó mozgásokrol tudósított voltna, egy kompánia katonaságot szállított-bé a' nevezett kastélyba. Az abban addig öszszeseregelve volt *Jakobinus Klúb* pedig még a' katonáknak megérkezése előtt széllyel, oszlott onnét, 's minden lármázásnak azonnal vége lett, mihelyest az a' hír elterjedt, hogy még több katonaság is volna útban arra felé, 's a' többi."

A' *Tigurumbol* legújabbán indúlt levelek szerént, a' Diéta ott Sept. 6 dik, és 7-dik napján ismét tanátskozásokat tartván, annyira vité a' dolgot végezetre, hogy Sept. 8-dikán az új Constitútiót minden kantonoknak követelik elfogadták.

A' *Báseli* Püspökségnek jövődöbéli állapottya még bizontalanságok között van. Tudjuk, hogy ez is Frantzia tulajdonná lett vala, 's tsak a' szerensének megváltozása után esett ez is a' Szövetséges Fejedelmeknek hatalmok alá, a' kik ezt az ólta, Báró *Andlau* nevü Kormányozó Ur által administráltatták ideigvaló képen. A' Frantziáknak és Püspöknek pártfogóik kevesebben vannak sokkal, mint a' kik a' Helvétusokkal tartanak, 's ezen utolsók természet szerént a' Helvétziával való öszszetsatoltatást óhajtják. Hanem az a' kedvetlen kinézés fordúlt reájok nézve elő, hogy a' múlt Augustus vége felé egy Frantzia Biztos a' Püspökségnek fő városába *Bruntrutba* fegyveres sereggel megérkezett, hogy azt egész kerületével egyetemben elfoglalja. Azonközben, minthogy Frantzia országnak határai ezen a' környéken az 1792-dik esztendőbéli állapotok szerént állittattak vissza, *Bruntrut* pedig az után, t. i. az 1793-dik esztendőben jutott a' Frantzia hatalom alá, erre nézve úgy látszik, hogy ezt most tsak valamely tévedésből foglalták-el a' Frantziák, melyre

nézve protestált is ellene a' Püspökségnek feljebb nevezett kormányozója.

Svédzia és Norvégia.

A' mi időnkbeli történetekre nézve nevezetes az itt következő két levél, mellyeket Dániai *Keresztély* és Svédziai *Károly János*, korona örökös Princzek akkor irtak egymáshos, mikor még az ellénségeskedéseket el nem kezdték volt: —

A' Keresztély Princz levele:

Uram Bátyám! Egy olly vetélkedő társhoz fordúlok levelem által, a' kitől való bétstületté t' 's a' kinek hozzám való bizodalmtát megnyerni kívánom. Ide zárom azon levelemnek mássát is, mellyet a' Svédziai Királyhoz küldöttem. Az éu gondolkodásom abban kifejezve 's azon személyes áldozatok, mellyeket én az északon való békességért tenni kész vagyok, megírva vagynak. A' *Norvégiai* nép fogja meghatározni azt, hogy az Európai öszszetkezett Fejedelmek ellen való hadakozást választja-é ő inkább, mintsem a' néki javasoltatott sorsot. Én hüségesen le fogom írni ő előtte azokat a' veszedelmeket, a' mellyek ötet érhetik. *Uram Bátyámék* meghódoltathatták Norvégiát, de olyan alatvalókon fognak uralkodni, a' kik a' magok elnyomóiknak ellenségeik. A' jóság' és emberiség' eszközei által, 's a' *közönséges gondolkodásra* való illendő tekintettel reménlhetik *Uram Bátyámék*, hogy a' *Skandináviai* népnek nyugodalmtát es boldogságát hátorságossá tehetik. Valaszson Princzem, és ne kételkedjék a' felől, hogy éngemet mindenkor a' magam kötelességem' útján fog találni, úgy is, mint egy népnek vezérét, melly a' maga függetlenségét oltalmazza, úgy is, mint egy igazságos közbenjárót, a' ki ezen népnek jusait és boldogittását illendő módon a' maga szemei előtt hordozza. Költ *Kristinia-ban* Julius 13-dik napján 1814-ben. —

Fridrich Keresztély.

A' Svédziai Korona örökös válasza: —
„*Uram Ölsém!* Sietek e' hónap' 13-

dikán írott levelére válaszolni, a' mely csak ma érkezett kezemhez. A' *Norvégiai* nemzet egy *Dánus Princz* által eltsábítottván, kinek ötét egy szerentsétlenségekkel terhes hadakozástól megkimélleni kellett volna, megvakittatva maradhat még egy ideig, de azon derék és szabad elmével való ítélés mellet, mellyel felruházta van, meg fogja ő a' maga igaz Fejedelme eránt való kötelességeit esmerni, 's még azokat is meg fogja büntetni tudni, a' kik őtet eltsábították. A' Király, az én Fejedelmem, kész ennek a' derék nemzetnek még többet is engedni, mint sem maga, az okosság szerént kérhet tőlle: de azonban csak is magok a' *Norvégiai* lakosok azok, kiket ő Felsége meghalgtatni akar, és nem azok az Előjárók, a' kiket ő Felsége sem meg nem esmerhet, sem megesmerni nem akar, és a' kik *Norvégiának* jóvával egészszen ellenkező czélzás által vezéreltetnek. Mint *Dánus Princznek* esmerni kellett Uram Ötsémnek a' maga kötelességeit. Mint hűséges és egyenes szívű alattvalónak, a' kormány mellé lévén rendeltetve, engedelmességgel kellett volna viseltetni Monarkhához, a' kitől oda volt rendeltetve, nem pedig arra fordítani a' kezében lévő hatalmat, hogy az északon hazafiak között való háborut tsináljon. Az én czélzásom soha nem volt az, hogy *Norvégiát* fegyveres erő által tsatóljam *Svetziához*; én ennek szelidebb meghódoltatásán iparkodtam. Azok a' népek, mellyeket a' hadi szerentse az én kormányozásom alá adott, az én princípiumaimmal, mellyek szerént őket igazgattam, meg elégedtek; a' népeknek *gondolkozása* pedig, melyről Uram Ötsém emlékezik, nem kedvezőleg mutatta-ki magát Uram ötsémre nézve. A' *Skandináviai* népeknek ayúgdalma, az én egyedül való czélzásom, és én, Princz! ezeknek boldogságokat, függetlenségeket, és szabadságokat megvásárolni minden véremmel kész volnék. Semmi áldozatot nem teszen az ember ak-

kor, mikor valami erőszakosan magának tulajdonított hatalomról lemond, 's nem a' kötelesség útján jár akkor, mikor a' kötéseknek szentségit 's a' társasági rendnek törvényeit, a' mellyek amazoknak a' fundamentomaik, meg nem esmeri. Princz! én az én Ktrályom' parantsolatait telyesítem, a' *Svékusoknak* pedig szüntelen azt fogom mondani, hogy a' *Norvégiai* jó lakosoknak eleikbe ölelő karokat nyújtsanak, 's őket soha özsze ne zavarják azon lázasztókkal és idegenekkel, a' kik ellen hadakozniok kell. Költ az én fő hadi szállásomon *Gothenburgban*, Jul. 20 dik napjan, 1814-ben. —,

János Károly.

Úgy látszik az újabb tudósításokból, hogy már most azok ellen kezdette-el a' *Norvégiai* nép a' tüzeskedést, a' kik őtet ketsegtető reménségnyújtással réá vették a' *Svétzia*, sőt úgy szólván az egész szövetséges *Europa* ellen való fegyverfogásra. — Egy Anglus hajó azt a' hírt hozta *Koppenhagába* (a' honnét ezeket Sept. 3 dikán írják), hogy a' nép nagy mérgelődéssel feltámadott volna *Kristiániában* némelly vezérek ellen, kikkel nem volt megelegetve, 's hogy ezen támadásban el is estek volna némely emberek. Azt is erőssítik, hogy a' *Wermelandi* kerületi kapatáynak, a' ki *Lier* mellett éppen akkor találván a' tsatázó mezőre érkezni, mikor a' verekedés leghevesebben folyt, ott megöletett, a' zsebében valami irásokat találtak-meg, a' mellyek által egy *Norvégiai* Püspök, három Generálisok, és egy polgári fő tisztviseelő, gyanusokká lettek. Egy Generális már elfogattatott, 's várba vitette-tett. Három tisztek halálra íteltettek, 's több mások elfogattattak. A' Generális *Haxthausen* házat *Kristiániában* a' nép ki-prédálta.

Stockholmból így írtak Augustus' 28-dikán ezekről a' *Norvégiai* kedvetlen zengésekről: — „A' *Kristiániai* nép megtsalattatva leuni látván magát abban a' remén-

ségben, hogy igen könnyen függetlenné teheti magát, annyira meghoszorított, hogy erőszakot is követett már el azok ellen, a' kik által biztattatott volt. A' Gen. *Harthausen* házára a' béketelenkedők réá mentek, 's kiprédálták: *Generalis Staffeldet* is nagyon üzőbe vették, 's keresik minden felé.

Princz *Keresztély* egy időtől fogva rosszszúl lévén, *Kristianiától* nem messze egy kástélyban tartózkodott. *Norvégiát* nem soká oda hagyni és *Koppenhágába* elevezni szándékszott.

A' *Hamburgi Correspondens* nevű újságban ezeket olvassuk: „*Schonenből* Aug. 30-dikán. Ő Királyi Hertzegsége a' *Své-tziai* Koronaörökös Princz, mint értették minden órán útnak fog indulni *Béts* felé a' *Congressusra*, a' hol igen fényes gyűlése leszen az Európai Monarkháknak és Fejedelmeknek.”

D á n i a.

A' *Dániai* Királyrol azt jelentik a' *Koppenhágai*, Sept. 3-dikán költ levelek, hogy ő Felsége azon hónapnak 5-dikén szándékszott *Béts* felé a' *Congressusra* útnak indulni, mivelhogy több a' féle tárgyak, a' mellyek *Dániát* illetik, ezen *Congressuson* fognak eligazittatni, és a' *Kurirok*-nak ide 's oda való járkálása által igen sok idő elveszne. Erre nézve jónak találta személyesen jelen lenni ő Felsége, annyival is inkább, hogy (mint a' *koppenhágai* újságban mondatik), *Bétsből* igen kedvező meghívással érkezett ő Felségéhez egy kurir. Elkísérik ő Felségét *Státusminister Rosenkrancz*, Princz *Holstein-Beck*, Fő *Udvarimester Hauch*, *Generális Bülow*, két *Adjutánsok*, 's egy *Camerarius* úr. Ezekhez tartoznak még két *Gróf Bernstorffok*, kiknek egyike, mint *Dánnus* követ, különben is *Bétsben* van. A' *Király'* távolléte alatt a' *Királyné* leszen az *Országló* a' *Státustanátsal* egygyütt. *Oktober 28-dikára*, mint a' *királyné'* neve napjára, már *Koppenhágába* vissza érkezni szán-

dékszik *Király* ő Felsége, úgy mint a' mely napot határozta a' maga megkoronáztatására is, a' melyre már minden oda tartozó személyek meghivattattak az országban. A' fő aszszonyosságok tsak tiszta fejer ruhában jelenhetnek meg ezen udvari pombán, minden skofiumos (arannyal kivarratott) 's egyéb aranyos, ezüstös ruhában való megjelenhetés megtiltva lévén ezen solennitáson.

Orosz Birodalom.

A' *Petersburgi* legújabb tudósítások szerént *Sándor Császár* ő Felsége *Sep. 12-dikén* ezen *Császári lakóvárost* oda hagyván, útját *Minsk* és *Lublin* városain által egyenesen folytatta *Krakau* felé. — A' *Császárné* ő F. g. e pedig *Carlsruhébol* *Sept. 10-ik* napján indult el *Béts* felé.

Péter és *Finlandia* nevű, 74 ágyús, hajókat *Augustus 20-dik* napján bocsátották - le a' *Császárnak*, az özvegy *Császárnénak*, *Miklós* és *Mihaly* Nagy *Hertzegeknek*, és *Anna* Nagy *Hertzegaszszonyok*-nak jelenlétekben a' hajóépítő műhelyről. Az után egy új hajónak fenékgerendáját (geréntzét) tették-fel az építő műhelyre. Ez, 110 ágyús hajó; 's a' neve *Lipsia* leszen. A' *Császár* tette rajta az első kalapátsütést.

Magasztalást érdemel az oroszok' buzgósága az ő *invalidus* katonáiknak felsegítésében. *Ritter Pesarovius*, *Collegialis Tanátsos*, egy újságot kezdett kiadni ezen hadakozásnak elején ilyen név alatt: *Az Orosz Invalidus*, 's az ebből öszsze gyűlő jövedelmet a' szolgálatra tovább alkalmatlan *Orosz katonaságnak* szánta. Alig tudta-meg a' közönség ezt a' jó szándékot, azonnal, két, három 's négy annyit, sőt többet is küldöttek' az olvasói; némelyek egész summákat küldöttek hozzá nem az újságért, hanem tsak a' jól tévő célra. A' *birodalom* különbkülömb részeiben eső sok féle vigadozásokban gyűjtögetések tétettek 's ezek is hozzá küldettetek. Ezen *invalidusoknak* 's elestek' árvaiknak osztat-

tak már hónaponként, félesztendőnként, 's egyszerre való adományok is, pedig olly mértékben, hogy némelykor 300 Rublát is kapott egyegy ember, 's mind ezeken kívül már 300,000 Rublából álló summa tétetett volt le mint tökepenz a' czélzott végre.

Nápoly.

Itt ilyen Hirdetést tett közönségessé a' Politziai Ministérium: — „Nem minden elbámulás nélkül esett az Országlószéknek *Civita-Vechiából* és *Livornóból* vett tudósításokból értésére, hogy valami úgy nevezett tiszték, a' kik úgy adták ki magokat, mint ő Napolyi K. Felsége szolgálatyában lévő tiszték, 's a' Királyi czimeket is magokon hordozták, a' nevezett két városoknak kikötő helyeikben megjelenvén azt beszéllették volna, hogy őket a' Napolyi udvar küldi valamely követtségben *Elba* szigetére. Ha szintén minden ember által láthatja is, hogy mitsoda kútfőből vegye magát ez a' gyáva mesterkedés, tsakugyan jónak találtatott annak közönségesen való kihirdettetése, hogy ezek az álnokság' kovátsai (az említett tiszték) nem Napolyi emberek, ők itt nem esmértenek, és soha semmi követtségbe *Elba* szigetére nem küldettettek. A' melly nyilatkoztatáshoz képeest minden előjárók megkérettetnek, hogy mihelyest valakit valami e' féle küldetetéssel ditsekedni hallanak, azt azonnal fogassák-el.

B é t s.

Ő Cs. K. Felsége, Gróf *Edling* Úr ő Excellentiáját, a' maga Valóságos Camerariussát, Titkos Tanátsosát, 's a' Leopold Rendje Nagy keresztesét, valamint katonái, úgy a' Felséges Udvarnál sok esztendőktől fogva való megkülömböztetett szolgálatait méltó tekintetbe vévén, *Leopoldina* Cs. Fő Hertzégasszonynak Fő Udvarimesterévé — Gróf *Eszterházi Josef* Úr ő Excellentiáját, a' maga Camerariussát, Titkos Tanátsosát, N. Zemplény vármegyének Fő Ispányát, a' Királyi Felséges Udvari Magyar Cancelláriánál Valóságos

Udvari Tanátsost, a' Szent István Apostoli Király Rendjének Comendatorát hasonlóképen, a' Státusnak tett nevezetes szolgálataira való tekintetből mostani szolgálattyanak meghagyásával, *Mária Klementina* Cs. Fő Hertzégasszonynak Fő Udvarimesterévé kinevezni, kegyelmesen méltóztatott. — Mind ketten tegnapelőtt úgymint vasárnap délben tettek - le a' tisztelt Fő Udvarimester Urak a' hivataljokhoz tartozó hitet az ő Cs. K. Felsége kezébe.

Megjöttek a' Congressusra a' már irattakon kívül: Frankofurtumi követ *Danz* Ur — Spanyol Királyi Rendkívül való követ, Státustanátsos *Labrador Gomez* úr, *Machado* és *Bustilla* nevű Titoknokjaival egygyütt — Prussziai Státus. Cancellarius Hertzeg *Hardenberg*, és *Knesebek* Prussiai Generál-Lajtnánt ő Ex.ja — a' *Sachsen-Weimari* Hertzeg (lakik a' Müller Kabinétje' épületében) — Nápolyi Státusminister Hertzeg *Campo Chiaro* — Hertzeg *Salm-Kyrburg* — Bavariai Feldmarschall Hertzeg *Wrede* — a' *Mecklenburg-Strelitzi* Orokös Princez — a' *Siciliai* Udvarból az Austriai Cs. K. Udvarhoz rendeltetve lévő követ Commandör *Ruffo* — Szakszoniai Titkos Tanátsos Gróf *Görtz* — Lübecki Senátor *Höck* — Lord *Cleve* — Orosz Cs. Udvari Tanátsos *Schröder* —

A' Romából érkezett tudósítások szerint, Galantai *Eszterházi Miklós* ő Hertzegsége, ő Cs. K. Felségétől a' Szent Atyához rendkívül való küvetségbe küldetvén, Augustus' 28-dikán *Rombába* megérkezett — a' következő napon az ott lévő Cs. K. rendkívül való követ és telyes hatalmú Minister Ritter *Lebzelter* Ur által Kardinális *Paccának*, Vice Státus Titoknoknak, bémútattatott, és Sept. 2. dikán Pápa ő Szentségéhez vezetett, 's olly megkülömböztetett tisztelettel fogattatott, mint a' milyen egy ilyen küldetetésben járó követségi fő személyt il-

let. Császár és Király ő Felségének tulajdon kezével írott levelét vitte és adta által ő Szentségének, 's mint réá bizattatva volt, egyszermind arrola' fiui hajlandóságról 's belső részvételről is bizonyossá tette ő Hertzegsége a' Szent Atyát, mellyel ő Szentségéhez állandóul viseltetik ő Cs. K. Felsége. — Kevés beszélgetés után Kardinális *Paccához* ment Pápa ő Szentségétől a' nevezett Cs. Kir. követ Urral, ő Hertzegsége, 's az után a' *Dignitarius* (valamelly fő méltóságot viselő) Kardinálisokat látogatta-meg.

A' Helvétziai újabb tudósítások szerint *Mária Ludovika* Császárné ő Felsége Sept. 5 dikén *Aix* városából a' ferdőről *Genevába* érkezett; 6 dikban kilovaglott *Ferneybe* azon kastélynak megnézésire, melyben valaha *Voltaire* lakott. Minekelőtte az Austriai Státusokba vissza indulna ő Felsége, elébb még a' *Bernai* felső vidékeket is megszemlélgetni szándékszik. Több kísérői között vannak ő Felségének, F. Marschal-Lajtnánt Gróf *Neiperg*, a' ki *Olasz* országból nem régen érkezett vala meg hozzá *Aix* városába, és Kapitány Gróf *Karajtzai*, a' ki akkor is kísérői között volt, mikor Frantzia országból vissza jött ő Felsége. Kísérői minnyájan *Párnai* pántlika tsukrot viselnek.

ő Felsége a' Würtembergi Király a' jövő tsötörtökre szándékszott megérkezni Bétsbe. Az Orosz Császár és Prussus Király a' jövő vásárnapra várattatnak.

ő Cs. K. Felsége kegyelmesen méltóztatott Valóságos Titkos Tanácsos és Camerarius Gróf *Koháry Ferentz* Ur ő Excellentiáját, N. Hont vármegyének Örö-

kös Fő Ispánnyát, 's a' Felséges Udvari Magyar Cancellária Vice Cancellariusát, hasznos és megkülömböztetett szolgálatait 's érdemeit tekintvén, a' maga Felséges megeledésének kinyilatkoztatásául, a' boldogult Gróf *Haller Josef* Ur ő Excellentiája halála által üresen maradott, Magyar Királyi Fő Pohárnoki méltóságra emelvi.

Ujabban ezek a' fő emberek érkeztek-meg *Bétsbe*: — *Leiningeni* Hertzegi Titkos és Kabinéti Tanácsos *Schmitz* Ur, Orosz Császári Titkos Tanácsos *Anstett* Ur; Würtembergi Oberster Gróf *Sonthein*; Würtembergi Királyi Adjutáns Princz *Hohenlohe*; és *Siciliai* követségi Titoknok *Raddi* Ur, a' ki Petersburgból jött.

Elegyes Dolgok.

Monsieur Sept. 8-dikán azon vidékekre vette útját *Párisból*, mellyek ezen hadakozás által nagyon megkárosítottak, hogy a' Király' nevében itt mindenütt vigasztalást és jó tétemént osztogasson széllyel. Mint kísérők, *Angouleme* és *Berry* Hertzegek is a' hintója mellett lovaglottak egy darabig. *Nogent*, *Troyes*, *Chatillon*, *Dijon*, és *Lyon* városaiknak vette *Monsieur* a' maga útját.

A' *Hamburg* körül álló Orosz sereg, már 50 ezer emberre telt, és még nevedek.

Hamburgban, *Bremában*, és *Lübeckben* félbe szakasztották vala az Anglusok a' rekrútázást: de ismét nagyon hozzáfogtak.

Sept. 17-dik napján adtak 100 Forint Huszaspenzért 238 és 2/3 forintot Váltó-tzedulában. Egy Cs. Aranyért 11 forintot.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 20.

A' Magyar Kurir 24-ik darabjához.

Nem-politikai dolgok.

Egy 20 esztendőös Szeretsenyléányzó tért nem régen vissza az Orosz birodalomból a' hadi fogsághól több Frantziákkal égygyütt. A' Frantzia Császári régi testőr-ző seregnek 1-ső Vadász Regimentjéhez megyen, a' melynél elfogattatása előtt 8 esztendeig szolgált mint dobos. A' katonák közzé való jutását így beszéli maga elő: — Az ő apja *Gemilhe, Alexandriában* lakott akkor, mikor a' Frantziák *Egyiptomba* béütöttek, a' kikhez ő is hozzájok állván, azon fekete *Mameluk* seregnél, melyet *Bonaparte* Egyiptomban felállított, Kapitány lett: de nem soká elesett az Anglusokkal való verekedésben. A' leánya ekkor 6 esztendőös lévén, egy testvér bátyával, a' ki hasonlóképpen a' Frantziáknál szolgált mint Mameluk, eljött Frantzia országba. Generális Lannes három esztendővel az Egyiptomból való visszajövetel után *Bordeaux* városában a' leányt mekereszteltette, és *Maria Victória* nevet adott néki. Generális Lannes (már mint *Montebellói* Hertzeg, *Eétsnél*) elesvén 's a' leány a' maga jóltévőjét elveztvén, a' Frantzia ármádánál dobosá lett, az orosz táborozásban jelen volt, az inán egy lántsadófést kapott, 's elfogattott, a' mely szerentsetlen eset az ő nemét is elárulta. *Petersburgba* küldettvén, ott igen betsületesen bántak véle, mind addig, míg most a' több hadi foglyokkal égygyütt ő is útnak indított *Frantzia* ország felé.

A' folyó esztendőben még Aprilisben igen nevezetes hegyleomlás történt volt *Turólisban*, *Ampecczótól* 3 órányj távol-ságra, de a' melyről még csak a' múlt

hó napban olvastunk, 's akkor is csak valami kevés tudósítást. Most ilyenbővebb tudósítás érkezett a' történetről az *Ampecczói* paptól: —

„Aprilis 21-dikén delutánni 2 órákor, egy nagy darab köszikla *Borcha* névű falú mellett leomolván, *Boite* névű patakon és a' keskeny völgyön, a' túl lévő *Tauglen* és *Marciana* névű falukra, oly sebesen által ugrott, mint a' villámlás. A' nevezett falukat a' rettendő magyságu kövek és föld, egyszeriben elborították és eltemették; csak egygyetlenegy ház maradt meg egy szegletben. Némely helyeken 30 ölnyi magosságra is állott az omlás, és valami fél órányi hosszúságra és szélességre terjedett ki. Az oda temettetett embereknek száma 362-tőre telt, a' kiknek az elfutásra nem volt idejek, A' környék előjáróinak parantsolattyára ugyan azonnal hozzá fogtak az omlás oldalának széllyel kapáltatásához, de úgy találván, hogy igen sok idővesztés, munka, és költség után is alig juthatnak el oda, a' hol a' faluk voltak, erre nézve a' további ásást kapálást annyiban hagyták. A' *Boite* pataka hat óráig volt megdugúlva az omlás miatt; ekkor oldalfelt talált útat magának 's a' maga előbbeni árkába ismét belé kapott, egy jó nagy tót hagyván hátra maga után. Ezen völgyön órszágos út volt eddig, a' mely az omlás után még helyre nem állított, és ott csak öszvérekkel lehet által járni.

Az okát ezen szerentsetlen történetnek bajos kitalálni. Kevéssel az előtt sem sok esső sem sok hó nem esett azon a' vidéken, a' hol ez a' kőhegy meghasadott és leszakadott. Felettébb nagy hóolvadás sem

volt. A' lezuhant hegynek tetejen sem i térség nem találtak: azonközben akár honnét vette magát a' víz, tsakugyan gya- lútható az, hogy a' hegyben oszszegyült víz ssakasztotta azt ketté, mint - hogy a' ö- szikla' felső részéből még most is folydogál- ki valami kevés víz. Azt sem mondhatni, hogy a' Boite pataka ásta volna ki a' hegy- nek tövit, minthogy ez a' patak nem ép- pen olly közel van a' begyhez. Erdőt sem vágta ki rajta, mert nem termett. Mi- kor ketté hasad't, sem földrengés nem volt, sem bűdösköszag nem éreztetett. Semmi új forrást nem tsinált, el sem enyésztetett égygyet is. A' leomlott hegydarabok tsu- pa meszkőből állanak. A' maga lerohaná- saközben, úgy megtsapott a' leeső kőmas- sa egy vélté általellenben lévő halmot, hogy meghasadván, belőlle jobfelől egymás ha- lom lett; 's ezen így öszsze töretett halom- nak bal oldaláról vetteett a' leesett kő- hegy a' *Borcha* névű falun, a' *Boite* pata- kán, 's azon völgyön, mellyen ez a' pa- tak lefoly, által, a' feljebb megneveztetett két falukra. Ez a' természet országabéli ne- vezetes történet megérdemli, hogy még jobban megvizsgálassék.

Az Orosz birodalomban az 1812-dik esztendőben, 1,264,391 Görög valláson lé- vő gyermek született. A' halottak' száma telt 971,358-ra. És így 292,933 született több, mint meghalt. A' holtak között talál- tatott, 1 a' ki 165; 3 a' ki 135; 1 a' ki 130; 15 a' ki 125; 33 a' ki 115—120; 53 a' ki 110—115; 127 a' ki 105—110; 527 a' ki 100—105; 1473 a' ki 95—100; 2749 a' ki 90—95; és 4487 a' ki 85—90 esz- tendőt ért.

Hirdetés.

Posonyban *Landes József*, Győrött' és Posonyban *Schweiger András*, Pá- pan és Szombathelyen *Zsoidos*, Pesten *Eggenberger* és *Hartleben*, könyváros — Egerben *Habert* könyvkötő — Kassán *El- linger*, Debretzenben *Csáty*, könyvnyom- tató — Léván *Lovas*, és Székes Főjérvá-

ron *Ling*, könyvkötő, Uraknál, ilyen új könyv találtak.

Tisztelet Oltárja, mellyet Hetedik Pius', Romai Pápa Ó Szeütségének halha- tatlanítására a' Magyar Hazában felállított Deaky Gedeon Reformatus Predikátor

Ennek árra, a' Szent Atyának jól ta- lált képével egyetemben, a' Romai, ere- deti munkaszerént, szép kötésben, 1. Fo- rint; a' ki 10 exemplárt elveszen a' 11diket ingyen kápjá.

A' Magyar Kurirt illető Jelentés.

A' *Párisi* utolsó békeségnek meg ké- szülése után elvégzették a' szövetséges fe- jedelmek áhatatosao, hogy azon sok rend- béli inségnek elháritatására, melly a' frantzia Revoluzciónak kezdetétől fogva Európának tsak nem minden részét, a' kétségbe esésig terhelte vala, itt Bétsben Congressust avagy közönséges gyűlést tar- tsanak, minden egyesetlenkedéseket a' mellyek ekkoráig háboruságra alkalmas- ságot szolgáltattak el háritsanak, kinek kinek birodalmaít úgy intézzék, hogy sen- kinek a' paranszolkodásra és a' vilongásra alkalmatossága ne lehessen, egy szóval, hogy ebben a' gyűlésben a' közönséges bé- keségnek erős és mozdithatalan funda- mentoma meg készítésék.

Hogy ha ez a' szent és örökké áldan- dó feltétel tökeletességre mehet, ennél az idő pontnál nevezetesebb soha sem volt e' Világon. Ennek a' Kongressusnak tár- gyait, folytatását, és ki megetelét tudni leg nagyobb boldogság a' világ' történetéit esmerai kívánó embernek. Ha tehát a' két Magyar hazában találtaknak olyanok a' kik az illy tárgyaknak esmerésében gyönyörködnek: ne terheltessenek mago- kat bétses leveleik által nálunk jelenteni és a' Kurirnak e' folyó esztendő utolsó fer- talyára való taksáját az 5 forintokat, vagy az ide való Császári Kir. fő Posta hiva- talhoz, küldeni, avagy más úton kezünk- be szolgáltatni.

A' Magyar Kurir Írói.